

Jaarverslag Faculteitsraad

Faculteit der Geesteswetenschappen

2021-2022



**Universiteit
Leiden**

Inhoud

Voorwoord.....	3
1. Samenstelling Faculteitsraad	4
1.1 Verkiezingen 2021	4
1.2 Leden van de Faculteitsraad 2021-2022.....	4
1.3 Reflectie.....	5
2. Werkwijze van de Faculteitsraad	6
2.1 Inwerktraject	6
2.2 Voorzitter en vice-voorzitter	7
2.3 Vergadervormen.....	7
2.4 Vergadertaal	7
2.5 Contact met andere raden	8
2.6 Presentie en communicatie	8
3. Overzicht van vergaderingen en besluiten	10
4. Terugblik 2021-2022	12
4.1 Humanities Campus.....	12
4.2 Studentenzaken.....	12
4.3 Werkdruk.....	13
4.4 Faculteitsbureau	14
5. Vooruitblik op 2022-2023	15
Bijlagen	16
1. Uitslag universitaire verkiezingen 2021.....	16
2. Evaluatie commissies.....	19
3. Brief NRC 26 juni 2021	23

Voorwoord

De Faculteitsraad brengt jaarlijks schriftelijk verslag uit van zijn werkzaamheden gedurende de zittingsperiode (art. 45 Faculteitsreglement van de Faculteit der Geesteswetenschappen). Het voorliggende verslag geeft een beknopt overzicht van de werkzaamheden in het academisch jaar 2021-2022.

De Faculteitsraad dankt zijn leden voor hun inbreng het afgelopen academisch jaar, en het faculteitsbestuur voor de gedachtenwisselingen en het constructieve overleg.

Leiden, 25 januari 2023

Jan Sleutels

Voorzitter Faculteitsraad FGW

1. Samenstelling Faculteitsraad

1.1 Verkiezingen 2021

Op 31 augustus 2021 liep de zittingstermijn van zowel de studentgeleding als de personeelsgeleding van de Faculteitsraad af. Voor de studentgeleding vonden in april 2021 verkiezingen plaats: 1297 studenten brachten een stem uit, een opkomstpercentage van 16,6% (ongeveer 5% lager dan het jaar daarvoor). Voor de personeelsgeleding vonden geen verkiezingen plaats omdat het aantal kandidaten (6) minder was dan het aantal beschikbare zetels (9). De uitslag voor de personeelsgeleding werd door het facultair stembureau vastgesteld op 19 en 26 april 2021; de uitslag voor de studentgeleding volgde op 25 mei 2021 (zie bijlage 1).

In de personeelsgeleding bleven drie zetels vacant vanwege gebrek aan kandidaten. In januari 2022 vonden met toestemming van het CvB tussentijdse verkiezingen plaats voor de personeelsgeleding, waarna de drie vacante zetels per 1 februari 2022 alsnog ingenomen konden worden.

1.2 Leden van de Faculteitsraad 2021-2022

Naam	Rol	Organisatieonderdeel of partij (<i>opleiding</i>)
Elizabeth den Boer (*)	Personeelslid	OSZ
Jan Frans van Dijkhuizen (*)	Personeelslid	LUCAS
Suzé Klok	Personeelslid	C&M
Claartje Levelt	Personeelslid	LUCL
Nicole van Os	Personeelslid	OSZ
Adriaan Rademaker	Personeelslid	LUCAS
Jan Sleutels	Personeelslid	LUIP
Rint Sybesma	Personeelslid	LIAS
Marina Terkourafi (*)	Personeelslid	LUCL
Jeppe Bandringa	Studentlid	LVS (<i>BA Japan Studies</i>)
Thomas Bemelmans	Studentlid	ONS Leiden (<i>Russische Studies</i>)
Jamie Bick	Studentlid	LVS (<i>BA Engelse Taal en Cultuur</i>)
Stephan Blom	Studentlid	CSL (<i>Italiaanse Taal en Cultuur</i>)
Xenia Dees (**)	Studentlid	LVS (<i>BA Nederlandse Taal en Cultuur</i>)
Jiahui Plomp	Studentlid	LSP (<i>China Studies</i>)
Michael Reintjens	Studentlid	ONS Leiden (<i>Geschiedenis</i>)
Lina de los Rios Torres (**)	Studentlid	LVS (<i>MA Latin American Studies</i>)
Fons van de Wetering	Studentlid	LVS (<i>BA International Studies</i>)
Sam Wiegers	Studentlid	DSP The Hague (<i>BA International Studies</i>)

(*) Elizabeth den Boer, Jan van Dijkhuizen en Marina Terkourafi werden na tussentijdse verkiezingen in januari 2022 als lid geïnstalleerd per 1 februari 2022. Tot die datum waren drie zetels vacant in de personeelsgeleding van de raad.

(**) Xenia Dees verliet de raad per 1 april 2022 vanwege persoonlijke omstandigheden. Haar zetel werd ingenomen door Lina de los Rios Torres.

1.3 Reflectie

Net als in eerdere jaren bleek het moeilijk om voldoende kandidaten te vinden voor de personeelsgeleding. Het animo van stafleden om zich kandidaat te stellen is gering. Mogelijke oorzaken zijn o.a.:

- gebrek aan bekendheid met de FR,
- gebrek aan vertrouwen in de FR,
- werkdruk en gebrek aan tijd.

Om de eerste twee mogelijke oorzaken het hoofd te bieden moet onder meer de zichtbaarheid van de Faculteitsraad worden verbeterd. Vooral dank zij de inzet van raadslid Suzé Klok (afdeling Communicatie en Marketing) werden in 2021-2022 stappen gezet om de zichtbaarheid van de raad op de universitaire website te verbeteren.

Leden van de personeelsgeleding onderhouden actief contact met hun achterban bij instituten en afdelingen. In de jaren 2020-2021 en 2021-2022 werd dit helaas bemoeilijkt door de beperkingen vanwege de pandemie. De voorzitter van de raad onderhoudt contacten met universiteitsblad Mare. Ook nam de voorzitter in 2021-2022 het initiatief om het contact met instituten te verbeteren via overleg met de voorzitters van de Raden van Advies van instituten (zie hierna, §2.6).

De derde mogelijke oorzaak (werkdruk en tijdgebrek) is in de afgelopen jaren een steeds nijpender probleem geworden. Tot voor kort kregen werknemers voor hun lidmaatschap van de Faculteitsraad formeel een compensatie van 0,03 fte, en de voorzitter 0,05 fte, omgerekend 50 resp. 80 uur. Het bijwonen van de reguliere vooroverleg- en overlegvergaderingen kost jaarlijks minimaal 40 uur. Daarin was voorbereiding, het lezen van de vergaderstukken, overleg met achterban enz. *niet* mee-gerekend, hetgeen in de praktijk betekende dat de raadsleden werden geacht om dit 'extra' werk in hun vrije tijd te doen. Bovendien werd de compensatie door de diverse instituten en afdelingen op verschillende manieren toegepast: soms volgens de voorgeschreven regeling, soms zelfs ruimhartiger, maar in veel gevallen bleef compensatie geheel achterwege. Dat laatste geldt vooral voor leden van het WP.

Per 1 sept. 2021 is de omvang van de taken van leden van de FR-personeelsgeleding gesteld op 0,1 fte en voor de voorzitter op 0,15 fte, omgerekend 168 uur resp. 250 uur op jaarbasis. Dit is een aanzienlijke verbetering ten opzichte van de eerdere regeling, waarvoor de raad het faculteitsbestuur erkentelijk is. Wel blijft het zaak om erop toe te zien dat de diverse instituten en afdelingen van de faculteit de regeling ook metterdaad toepassen bij het vaststellen van het takenpakket van hun werknemers. Instituten en diensten worden met ingang van 1 sept. 2021 ook financieel gecompenseerd voor het raadslidmaatschap van hun werknemers.

2. Werkwijze van de Faculteitsraad

2.1 Inwerktraject

Het jaar begon voor de raad op 8 september 2021 met een introductiebijeenkomst, online verzorgd door het Faculteitsbestuur, waarbij leden van het FB de organisatie van de faculteit uitleggen, hun portefeuilles toelichten, en aandacht schenken aan specifieke dossiers. Daarbij is in het bijzonder ook aandacht voor de financiële organisatie van de faculteit, aangezien het meest substantiële agendapunt in de eerste overlegvergadering de begroting is.

De gebruikelijke manier waarop het inwerktraject is georganiseerd wordt niet als ideaal ervaren:

- Jaarlijks organiseert de Universiteitsraad begin september een trainingsdag voor leden van medezeggenschapsorganen. Helaas weten niet alle nieuwe leden van onze Faculteitsraad hun weg naar deze trainingsdag te vinden.
- De faculteit organiseert jaarlijks een inwerkbijeenkomst (zoals die op 8 sept. 2021), waarbij in korte tijd heel veel informatie wordt gedeeld – meer dan redelijkerwijs kan worden verwerkt door nieuwe (student)leden.
- Het eerste vooroverleg van de raad in september wordt gebruikt als een kennismakingsbijeenkomst: oude en nieuwe leden stellen zich voor, de voorzitter geeft een overzicht van de belangrijkste dossiers en ontwikkelingen, vragen van nieuwe leden worden beantwoord. In datzelfde vooroverleg moet echter ook de eerste overlegvergadering worden voorbereid (met als pièce de résistance het advies over de begroting). Per saldo is er in het eerste vooroverleg te weinig tijd beschikbaar om recht te doen aan het belang van elk van deze zaken.

De secretaris van de raad, Merel van Wijk, nam in het najaar van 2021 het initiatief om met de voorzitter te overleggen over een manier waarop het inwerktraject beter kan worden georganiseerd. Besloten werd om de volgende ideeën verder uit te werken en te gebruiken bij de introductie van de nieuwe raad in 2022:

- Organiseer eind augustus een informele bijeenkomst (bijv. lunch, borrel of diner) met alle leden van de oude en nieuwe raad, met als doel om kennis te maken en ervaringen over te dragen.
- Ontwikkel een online trainingsmodule die specifiek ingaat op bijzondere aspecten van de Faculteitsraad FGW, naar het model van de bestaande online universitaire introductiemodule. In de nieuwe module moet een groot deel van de informatie aan bod komen die tot dusver werd verstrekt tijdens de facultaire inwerkmiddag.
- De facultaire inwerkmiddag blijft bestaan, maar krijgt een accent op kennismaking met de leden van het faculteitsbestuur en beantwoording van vragen. Idealiter krijgt de middag een sterk interactief karakter.
- Organiseer begin september een bijeenkomst van de nieuwe raad om vragen van nieuwe raadsleden te beantwoorden, met als doel om het eerste vooroverleg in september soepeler te laten verlopen.

Mede vanwege het vertrek van Merel van Wijk als secretaris van de raad is het niet gelukt om deze plannen te realiseren bij de introductie van de nieuwe raad in augustus/september 2022. Het is aan Jan Willem Rozier als nieuwe secretaris om de plannen verder vorm te geven.

2.2 Voorzitter en vice-voorzitter

Ex art. 3 Reglement van Orde van de Faculteitsraad koos de raad uit zijn midden een voorzitter (Jan Sleutels, personeelsgeleding) en een vicevoorzitter (Jamie Bick, studentgeleding).

2.3 Vergadervormen

- Er vonden in de zittingsperiode 2021-2022 acht overlegvergaderingen plaats, vanwege wisselende coronamaatregelen allemaal online in Microsoft Teams. Eén week voor elke overlegvergadering kwam de raad bijeen in een intern vooroverleg, waarbij soms leden van de ondersteunende diensten werden uitgenodigd voor het beantwoorden van technische vragen over vergaderstukken. Ook deze bijeenkomsten vonden in 2021-2022 allemaal online plaats in Microsoft Teams.
- In eerdere jaren is afgesproken dat de overlegvergadering één- of tweemaal per jaar plaatsvindt in Den Haag. Dat is in 2021-2022 niet gebeurd omdat alle vergaderingen online plaatsvonden.
- In het voorjaar van 2021 heeft de raad bij wijze van proef gewerkt met commissievergaderingen voor specifieke groepen van onderwerpen (Onderwijs en onderzoek, Financiën en facilitair, Personeel en studentzaken), naar analogie met de werkwijze van de universiteitsraad. In de zomer van 2021 is deze werkwijze geëvalueerd door alle betrokkenen (faculteitsraad, faculteitsbestuur, hoofden van ondersteunende diensten). In september 2021 zijn de resultaten van de evaluatie voorgelegd aan de nieuwe raad (zie bijlage 2).
De nieuwe raad besloot om de proef met commissievergaderingen *niet* voort te zetten. De voornaamste redenen daarvoor waren dat vergaderstukken vaak niet tijdig aangeleverd kunnen worden voor commissievergaderingen, en dat het werken met commissies wordt ervaren als te tijdrovend in verhouding tot de meerwaarde ervan.
- In voorgaande jaren was het gebruikelijk om naast de formele overlegvergaderingen ook ‘benen op tafel’-bijeenkomsten te organiseren, waarbij Faculteitsbestuur en Faculteitsraad informeel van gedachten wisselen over specifieke dossiers. Vanwege coronamaatregelen hebben dergelijke bijeenkomsten in 2021-2022 niet plaatsgevonden.

2.4 Vergadertaal

- De faculteit volgt het staande beleid van de Universiteit Leiden dat de bestuurstaal (‘language of governance’) het Nederlands is. De besprekingen tijdens overlegvergaderingen vinden plaats in het Nederlands, en vergaderstukken zijn als regel Nederlandstalig. Wanneer de overlegvergadering plaatsvindt in Den Haag wordt het Engels als voertaal gebruikt. In 2021-2022 was dit niet aan de orde.
Niet-Nederlandstalige raadsleden kunnen op kosten van de faculteit gebruik maken van een taalbuddy die de vergaderingen bijwoont en de besprekingen ter plekke vertaalt. Het staat raadsleden vrij om hun vragen en andere bijdragen aan besprekingen te formuleren in het Engels. De faculteit stelt géén Engelse vertaling ter beschikking voor Nederlandstalige vergaderstukken, maar heeft zich wel geëngagementeerd om (indien mogelijk) korte samenvattingen in het Engels toe te voegen. In 2021-2022 is dat laatste niet gebeurd.

Een punt van aandacht is dat een taalbuddy vanaf de eerste vergaderingen in september beschikbaar zou moeten zijn. Dat is vaak niet het geval omdat te laat wordt gestart met het regelen van een taalbuddy. Ook in 2021-2022 was een taalbuddy te laat beschikbaar.

- Het vooroverleg vindt plaats in het Engels indien er niet-Nederlandstalige leden aanwezig zijn. Ook de communicatie per email vindt (in hoofdzaak) plaats in het Engels. Het staat raadsleden overigens vrij om hun vragen en andere bijdragen aan het vooroverleg te formuleren in het Engels; deze worden dan door de voorzitter of door andere leden samengevat in het Engels.

2.5 Contact met andere raden

- Sinds enkele jaren is het gebruikelijk dat de voorzitters van universiteitsraad en faculteitsraden één- of tweemaal per jaar bijeenkomen om van gedachten te wisselen over lopende zaken. Vanwege coronamaatregelen heeft dit overleg in 2021-2022 niet plaatsgevonden.
- De Universiteitsraad belast jaarlijks twee van zijn leden om contact te houden met een specifieke faculteitsraad – de zogeheten ‘UR-buddies’. In 2021-2022 waren Remco Breuker en Tina Hanani de UR-buddies voor FGW.
- De voorzitter van de raad voert incidenteel overleg met faculteitsraden Geesteswetenschappen aan andere Nederlandse universiteiten. Een voorbeeld daarvan is het overleg dat leidde tot de ingezonden brief in NRC Handelsblad over de financiering van geesteswetenschappen (26 juni 2021), samen met vertegenwoordigers van de faculteitsraden in Groningen en Amsterdam (bijlage 3).
- Facultaire instituten hebben geen formele medezeggenschapsorganen, maar wel een Raad van Advies die fungeert als inspraakorgaan. Sommige taken van de Raad van Advies zijn analoog aan taken van de Faculteitsraad, waaronder het bevorderen van openheid, openbaarheid en onderling overleg. Binnen de instituten ontstaat met enige regelmaat onrust op de werkvloer, o.a. vanwege toenemende werkdruk, de balans tussen onderwijs en onderzoek, de invoering van programmanormen en het Humanities Campus-project. Er bestaat geen formeel geregeld contact tussen de Faculteitsraad en de instituten, terwijl het wel belangrijk is dat de werknemers van instituten hun weg naar de Faculteitsraad weten te vinden en zich vertegenwoordigd voelen binnen de medezeggenschap van onze faculteit. Om 26 januari 2022 vond op initiatief van de voorzitter van de Faculteitsraad een eerste overleg plaats met de voorzitters van de Raad van Advies van de diverse instituten. Doel was om de zorgen van de instituten te indentificeren en uit te leggen wat de Faculteitsraad kan doen om deze zorgen het hoofd te bieden. Het overleg werd door alle deelnemers positief ervaren. Het voornemen is om dit overleg jaarlijks éénmaal te herhalen, of zoveel vaker als nodig is.

2.6 Presentie en communicatie

De presentie van raadsleden liet in 2021-2022 veel te wensen over, wat het functioneren van de raad niet ten goede is gekomen. Vooral studentleden lieten te vaak verstek gaan; twee studentleden woonden slechts één of twee overlegvergaderingen bij. Ook gebeurde het te vaak dat studentleden absent waren zonder bericht van verhindering. Factoren die hierbij mogelijk een rol spelen zijn o.a.:

-
- corona (maar merk op dat evt. quarantaines het bijwonen van de vergaderingen niet in de weg hoefden te staan, aangezien alle vergaderingen online plaatsvonden);
 - roosterproblemen (die kunnen helaas niet altijd voorkomen worden; wel wordt bij de jaarlijkse planning van dag en uur voor het vooroverleg van de raad rekening gehouden met de college-roosters van studenten en staf);
 - online vergaderingen (vanwege het ontbreken van persoonlijk contact leiden die bijna per definitie tot verminderde betrokkenheid);
 - taalprobleem (niet-Nederlandstalige studenten zijn minder gemotiveerd om vergaderingen in het Nederlands bij te wonen; zie ook hierboven, §2.4)

Ook de communicatie met raadsleden (in het bijzonder met studentleden) verliep in 2021-2022 veel moeizamer dan in voorgaande jaren. Emails bleven vaak onbeantwoord (bijv. bij het overleg over het continueren van commissievergaderingen; zie §2.3 en bijlage 2), hetgeen de slagvaardigheid van de raad niet ten goede kwam.

3. Overzicht van vergaderingen en besluiten

Er vonden in de zittingsperiode 2021-2022 acht overlegvergaderingen plaats, vanwege wisselende coronamaatregelen allemaal online in Microsoft Teams. De openbare verslagen van deze vergaderingen zijn online beschikbaar op

<https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/faculteiten-en-instituten/geesteswetenschappen/medezeggenschap/faculteitsraad/raadsverslagen>.

Onderstaand overzicht geeft de besluiten van de raad per overlegvergadering weer.

Overlegvergadering 29 september 2021 (online)

- Besluit nr. 176: De raad stemt in met het Arbo- en milieuplan 2021.
- Besluit nr. 177: De raad adviseert positief over de concept-begroting FGW 2022-2025.
- Besluit nr. 178: [Uitgesteld: Facultair Strategisch Plan]

Overlegvergadering 3 november 2021 (online)

- Besluit nr. 179: De raad adviseert positief over kaders en proces voor online proctoring.
- Besluit nr. 180: De raad adviseert positief over het minoraanbod 2022-2023.
- Besluit nr. 181: De raad adviseert positief over het voornemen van het Faculteitsbestuur om in ieder geval nog voor de komende twee rondes bij het CvB (instroom 2023-24 en 2024-25) een aanvraag in te dienen voor een capaciteitsbeperking die gelijk is aan de huidige.

Overlegvergadering 8 december 2021 (online)

- Besluit nr. 182: De raad stemt in met het Facultair Strategisch Plan (FSP) 2022-2027.
- Besluit nr. 183: [Uitgesteld: Facultaire Code of Conduct]
- Besluit nr. 184: De raad adviseert positief over de grote programmawijzigingen 2022-2023.

Overlegvergadering 12 januari 2022 (online)

- Besluit nr. 185: De raad adviseert unaniem positief over de facultaire Code of Conduct.
- Besluit nr. 186: De raad adviseert unaniem positief over de aanvraag capaciteitsbeperking 2023-2024 voor de MA Asian Studies (120 EC), de MA History, de MA International Relations en de MA Media Studies, afsudeerrichting Journalistiek en Nieuwe Media.

Overlegvergadering 16 februari 2022 (online)

- Besluit nr. 187: De raad adviseert positief over het Leids Register Opleidingen 2023-2024.
- Besluit nr. 188: [Uitgesteld: Facultair Onderwijsjaarverslag 2020-2021]

Overlegvergadering 16 maart 2022 (online)

- Besluit nr. 189: De raad stemt in met de facultaire Onderwijs- en examenregelingen BA en MA 2022-2023.

Besluit nr. 190: De raad adviseert om het facultaire Onderwijsjaarverslag 2020-2021 vast te stellen.

Overlegvergadering 18 mei 2022 (online)

Besluit nr. 191a: De raad stemt met meerderheid van stemmen in met de voorgestelde wijzigingen in het Facultair Strategisch Plan.

Besluit nr. 191b: De raad stemt unaniem in met de Strategische Agenda 2022-2027.

Besluit nr. 192: De raad stemt unaniem in met het handhaven van de wijze van samenstellen van de opleidingscommissies.

Overlegvergadering 6 juli 2022 (online)

Besluit nr. 193: De raad stemt in met het bestedingsplan Middelen Kwaliteitsafspraken 2023.

Besluit nr. 194: De raad stemt unaniem in met de hoofdlijnen FGW begroting 2023.

Besluit nr. 195: De raad stemt in met vaststelling van het Arbo-, veiligheid- en milieujaarplan 2022.

4. Terugblik 2021-2022

Terugblikkend op de zittingsperiode 2021-2022 valt een aantal onderwerpen op die bijzondere aandacht kregen in de Faculteitsraad. De volgende selectie geeft daarvan een beeld.

4.1 Humanities Campus

In september 2021 werd duidelijk dat woningbouwcomplex De Sleutels niet zal worden gesloopt, en dat dus de plannen voor de ontwikkeling van de nieuwe Humanities Campus moeten worden aangepast. Dit betekende onder meer dat er per instituut minder vierkante meters beschikbaar zullen zijn dan oorspronkelijk voorzien, en dat de werkpleknormering voor FGW naar beneden bijgesteld wordt tot de gangbare universitaire norm. Hierover is veel onrust ontstaan bij het wetenschappelijk personeel, dat van oudsher gewend is aan een eigen werkkamer met veel ruimte voor boeken. Werknemers zullen kamers moeten gaan delen, ruimte voor boeken is slechts zeer beperkt aanwezig. In 2021-2022 was de onrust hierover het grootst bij de huidige gebruikers van het P.J. Veth-gebouw (o.a. Filosofie, ACPA en Digital Humanities) en de toekomstige gebruikers van cluster Zuid (o.a. LIAS).

De Faculteitsraad is niet betrokken bij de besluitvorming over de Humanities Campus, maar conform afspraken met CvB en FB, gemaakt in september 2021, wordt de raad op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen. De Faculteitsraad heeft hier een taak om de zorgen van het personeel te vertolken en mee te werken aan een optimaal gebruik van de beschikbare ruimte door de instituten en afdelingen.

4.2 Studentenzaken

- In de loop van 2021-2022 werd MyStudymap ingevoerd voor inschrijving voor colleges en tentamens. In de raad bestond de indruk dat de invoering enigszins overhaast heeft plaatsgevonden. Bij studenten was er veel verwarring over het gebruik van MyStudymap en er deden zich problemen voor die lijken te wijzen op kinderziektes. Vooral inschrijving voor tentamens, gevolgd door verplichte bevestiging van de inschrijving, plaatste studenten voor problemen en zorgde ten tijde van het tentamen zelf voor grote drukte (overbelasting) bij docenten en onderwijsadministraties.
- In het najaar van 2021 ontstond vooral onder studenten veel commotie over het gebruik van zogeheten Classroom scanners — digitale camera's bij de ingang van collegezalen die volgens opgave dienden om studentenaantallen te monitoren, maar die ook voor andere doeleinden gebruikt zouden kunnen worden. Niet de faculteit, maar de universiteit bleek verantwoordelijk voor de installatie en ingebruikname van de camera's, waarbij de communicatie naar studenten en medewerkers ernstig te wensen liet. De universiteit heeft daarvoor excuses gemaakt, in het bijzonder ook aan alle studenten. In een aparte bijeenkomst met voorzitter en vice-voorzitter van de Faculteitsraad werd tekst en uitleg gegeven omtrent werking en doel van de camera's.
- Vanwege wisselende coronamaatregelen vond in 2021-2022 veel onderwijs wederom geheel of gedeeltelijk online plaats, bijv. in de vorm van synchroon hybride colleges en werkgroepen. Helaas deden zich hierbij enkele incidenten voor waarbij studenten zich op ongepaste wijze gedroegen in de chatfunctie van online onderwijsplatforms. De bestaande gedragscodes bleken aan docenten en opleidingen onvoldoende handvatten te bieden om dit gedrag effectief tegen

te gaan. Vooruitlopend op een universitaire gedragscode heeft de Faculteit der Geesteswetenschappen een facultaire Code of Conduct ingevoerd om in deze lacune te voorzien.

- Lock-downs, quarantaines en andere gevolgen van de pandemie hebben sinds 2020 een sterk negatieve invloed op het welzijn van studenten. Ook in 2021-2022 vroeg de Faculteitsraad bij diverse gelegenheden aandacht voor studentenwelzijn.

4.3 Werkdruk

De bestrijding van werkdruk staat al enige jaren hoog op de agenda van de faculteit. In 2021-2022 werd dit thema in de raad o.a. besproken naar aanleiding van de uitkomsten van de Personeelsmonitor en de uitvoering van het bijbehorende Plan van Aanpak (speerpunten: werkdruk en sociale veiligheid).

Eén van de instrumenten die de faculteit gebruikt voor het bestrijden van werkdruk (specifiek voor wetenschappelijk personeel) is het project Programmanormen, waaraan sinds 2018 wordt gewerkt. Het project heeft drie onderdelen:

- Modelcurriculum ('genormeerd onderwijsprogramma'): hoe zorgen we ervoor dat we niet méér onderwijs geven dan nodig is?
- Model Docent-Onderwijs-Tijd (DOT): hoeveel tijd besteedt een docent redelijkerwijs aan diverse onderwijsactiviteiten?
- Model Taakstelling Onderwijs, Onderzoek, Bestuur & Beheer (TOOBB): welk gedeelte van hun tijd hebben docenten beschikbaar voor deze vier verschillende activiteiten?

Mede vanwege de coronacrisis is de invoering van het modelcurriculum vertraagd (zie ook hierna, §4.5). Bij de voorbereiding van het onderwijs voor 2021-2022 hebben sommige instituten voor het eerst gewerkt met DOT en TOOBB; bij de voorbereiding van het onderwijs voor 2022-2023 is dit verder uitgerold. Het beoogde effect daarvan is dat overbelasting van wetenschappelijk personeel wordt voorkomen, en dat verschillen in de manier waarop instituten omgaan met de taakstelling van hun docenten kleiner worden.

De Faculteitsraad heeft er meermaals op aangedrongen om ook de substantiële financiële reserve van de faculteit in te zetten voor de bestrijding van werkdruk. Het Faculteitsbestuur heeft daarop tot dusver telkens afhoudend gereageerd, met als argumenten:

- dat reserves geen structureel soelaas kunnen bieden,
- dat een groot deel van de reserves bestaat uit bestemde reserves bij instituten,
- dat de faculteit zich moet voorbereiden op teruglopende inkomsten vanwege een verwachte dalende studenteninstroom.

De bestrijding van de grote werkdruk bij de ondersteunende diensten is een andere zaak; zie daarvoor §4.4.

4.4 Faculteitsbureau

De Faculteitsraad maakte zich in 2021-2022 zorgen over organisatie en management van ondersteunende diensten bij het Faculteitsbureau. De verantwoordelijkheid voor de ondersteunende diensten berust primair bij de portefeuillehouder bedrijfsvoering. Tot voorjaar 2022 was dat Suzy Sirks-Bong. Na ziekte en vertrek naar een andere functie werd zij in 2022 vervangen door Ed van den Berg als interim-manager. Deze gang van zaken maakte de Faculteitsraad niet optimistisch omtrent de continuïteit van het beleid en van de uitvoering van lopende processen.

Onderwijs- en Studentenzaken (OSZ)

De afdeling OSZ is al jaren betrokken in een proces van 'doorontwikkeling'. Opeenvolgende externe adviseurs schreven rapportages en er werden diverse plannen ontwikkeld. Na vertrek van het afdelingshoofd (Ton Kallenberg) in het voorjaar van 2021 werd diens functie in 2021-2022 waargenomen door een interim-manager (Peter Oostrom) die enkele veranderingen in gang zette. Er zijn tot dusver echter weinig concrete resultaten geboekt, terwijl de nood bij de afdeling onveranderd hoog is (werkdruk, ziekteverzuim, ontevredenheid).

Een concreet resultaat dat eerder werd behaald is dat Onderwijs- en Kwaliteitszorg (O&K) werd losgemaakt uit OSZ en ondergebracht bij Beleids- en Bestuursondersteuning (BBO), waar het ook oorspronkelijk deel van uitmaakte voordat het werd ondergebracht bij OSZ. Dit lijkt een goede ontwikkeling te zijn.

Een concreet resultaat in 2021-2022 was het besluit om de functie van studietoelichting op te splitsen in coördinatoren en adviseurs. Ook de raad zag duidelijke voordelen in de splitsing van deze taken, zoals bleek uit een pilot in 2020-2021 en uit de ervaring van opleidingen waar de taken al langer gescheiden waren. Wel drong de raad erop aan om de splitsing niet geforceerd door te voeren bij opleidingen waar de dubbelfunctie in de bestaande situatie goed werkt.

De invoering van een nieuw systeem ter ondersteuning van de onderwijsvoorbereiding in het najaar van 2021, AscMe, bleek niet meteen in de beoogde werkdrukvermindering te resulteren. als gevolg van kinderziekten en onwennigheid van de gebruikers.

Verloop en openstaande vacatures

Bij diverse afdelingen van het Faculteitsbureau was in 2021-2022 opvallend veel verloop en bleven vacatures opvallend lang openstaan. Als gevolg daarvan moesten veel taken in de tussentijd worden waargenomen door andere teamleden, met verhoogde werkdruk als gevolg. Verloop was er in het bijzonder ook bij de hoofden van drie afdelingen (Beleids- en Bestuursondersteuning, Personeel en Organisatie, Communicatie en Marketing).

De raad heeft uiteraard alle vertrouwen in de nieuwe afdelingshoofden, maar maakt zich zoals gezegd ook zorgen over de continuïteit van het beleid en van de uitvoering van lopende processen.

5. Vooruitblik 2022-2023

In 2022-2023 verwacht de Faculteitsraad in het bijzonder aandacht te besteden aan de volgende onderwerpen:

- Werkdruk en sociale veiligheid van personeelsleden
- Studentenwelzijn
- Humanities Campus
- Investerings vanuit het sectorplan Social Sciences & Humanities (SSH)
- Uitwerking van het Facultair Strategisch Plan
- Verbetering van het functioneren van de raad

Bijlage 1: Uitslag universitaire verkiezingen 2021



**Universiteit
Leiden**

UNIVERSITAIRE VERKIEZINGEN 2021

Faculteitsraad Geesteswetenschappen, geleding personeel

PROCES VERBAAL

Het Decentraal Stembureau voor de verkiezing van de Faculteitsraad Geesteswetenschappen, geleding personeel,

in vergadering bijeen op maandag 19 april 2021,

kennis genomen hebbende van de ingediende kandidaatstellingen, overwegende dat alle kandidaatstellingen voldoen aan de in artikel 12 en 13 van het kiesreglement faculteits- en dienstraden neergelegde vereisten, mede gelet op artikel 22 van het kiesreglement faculteits- en dienstraden,

- stelt vast dat voor de verkiezing van de leden van de Faculteitsraad, geleding personeel, geldig kandidaat zijn gesteld:
 - Jan Sleutels
 - Suzé Klok
 - Rint Sybesma
 - Clara Levelt
 - Nicole van Os
- constateert dat er niet meer kandidaten zijn gesteld dan het aantal in de Faculteitsraad te vervullen zetels, zodat er geen stemming zal plaatsvinden voor de leden van Faculteitsraad;
- stelt vast dat tot lid van de Faculteitsraad, geleding personeel, is gekozen:
 - Jan Sleutels
 - Suzé Klok
 - Rint Sybesma
 - Clara Levelt
 - Nicole van Os
- wijst er op dat tegen deze beslissing uiterlijk op de derde werkdag, tot 17:00 uur, na de dag waarop deze bekend is gemaakt, beroep kan worden aangetekend bij de Commissie voor de beroep- en bezwaarschriften, t.a.v. de kamer voor de verkiezingen, Rapenburg 70 te Leiden.

Leiden, 19 april 2021

Voorzitter

Secretaris

Marjon Smeets

Asghar Seyed Gohrab



**Universiteit
Leiden**

UNIVERSITAIRE VERKIEZINGEN 2021

Faculteitsraad Geesteswetenschappen, geleding personeel

PROCES VERBAAL

Het Decentraal Stembureau voor de verkiezing van de Faculteitsraad Geesteswetenschappen, geleding personeel,

in vergadering bijeen op maandag 26 april 2021,

kennis genomen hebbende van de ingediende kandidaatstellingen, overwegende dat alle kandidaatstellingen voldoen aan de in artikel 12 en 13 van het kiesreglement faculteits- en dienstraden neergelegde vereisten, mede gelet op artikel 22 van het kiesreglement faculteits- en dienstraden,

- stelt vast dat voor de verkiezing van de leden van de Faculteitsraad, geleding personeel, in aanvulling op de vermelde personen in het proces verbaal van 19 april 2021, geldig kandidaat zijn gesteld:
 - Adriaan Rademaker
- constateert dat er niet meer kandidaten zijn gesteld dan het aantal in de Faculteitsraad te vervullen zetels, zodat er geen stemming zal plaatsvinden voor de leden van Faculteitsraad;
- stelt vast dat tot lid van de Faculteitsraad, geleding personeel, is gekozen, naast de personen reeds vermeld in het proces verbaal op 19 april 2021:
 - Adriaan Rademaker
- wijst er op dat tegen deze beslissing uiterlijk op de derde werkdag, tot 17:00 uur, na de dag waarop deze bekend is gemaakt, beroep kan worden aangetekend bij de Commissie voor de beroep- en bezwaarschriften, t.a.v. de kamer voor de verkiezingen, Rapenburg 70 te Leiden.

Leiden, 26 april 2021

Voorzitter

Secretaris

Marjon Smeets

Asghar Seyed Gohrab



Universiteit
Leiden

UNIVERSITAIRE VERKIEZINGEN 2021

Faculteitsraad Geesteswetenschappen studentengeleding

PROCES VERBAAL UITSLAG

Het Decentraal stembureau voor de verkiezing van de Faculteitsraad Geesteswetenschappen, in vergadering bijeen op 25 mei 2021, gelet op het Kiesreglement Faculteits- en Dienstraden,

1. stelt voor de Faculteitsraad Geesteswetenschappen studentengeleding de uitslag van de verkiezingen als volgt vast:

A. opkomst en kiesdeler

Aantal kiesgerechtigden	7797
Opkomst	1297
Opkomstpercentage	16,6 %
Aantal stemmen uitgebracht op kandidaten	1227
Blanco stemmen	70
Kiesdeler	136,3

B. uitslagbepaling

Zie bijlage 1

C. gekozen

(1)Xenia Dees (LVS)	(6)Sam Wiegiers (DSP)
(2)Jeppe Bandringa (LVS)	(7)Stephan Blom (CSL)
(3)Fons van de Wetering (LVS)	(8)Thomas Bemelmans (ONS)
(4)Jamie Bick (LVS)	(9)Michael Reintjens (ONS)
(5)Jiahui Plomp (LSP)	

1. wijst er op dat tegen deze beslissing uiterlijk op de derde werkdag, tot 17.00 u, na de dag waarop deze bekend is gemaakt, beroep kan worden aangetekend bij de Commissie voor de beroep- en bezwaarschriften, t.a.v. de kamer voor de verkiezingen, Rapenburg 70 te Leiden.

Leiden, 25 mei 2021

M.M.A.J. Smeets
voorzitter

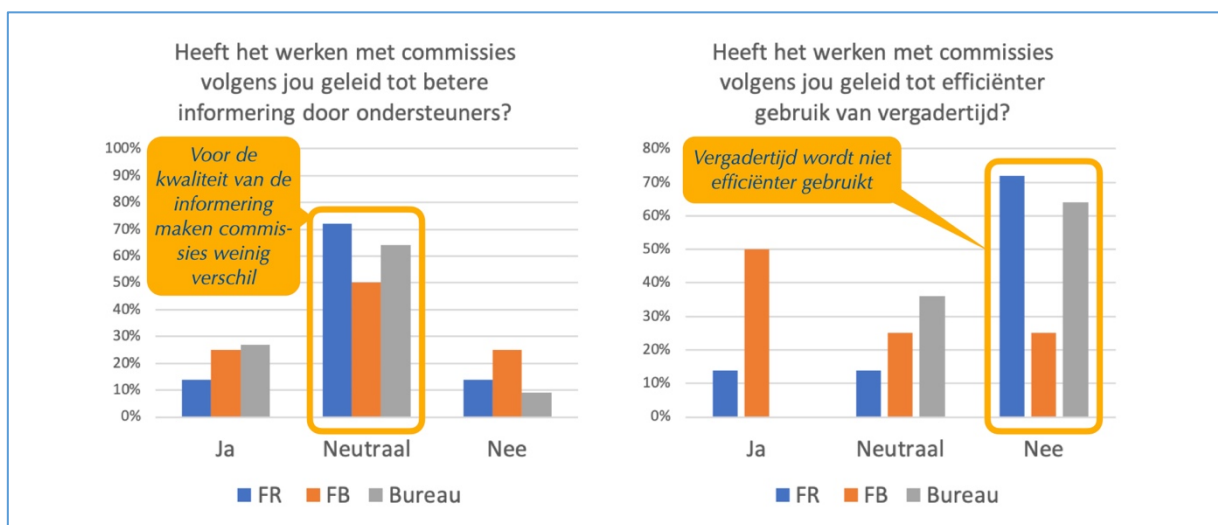
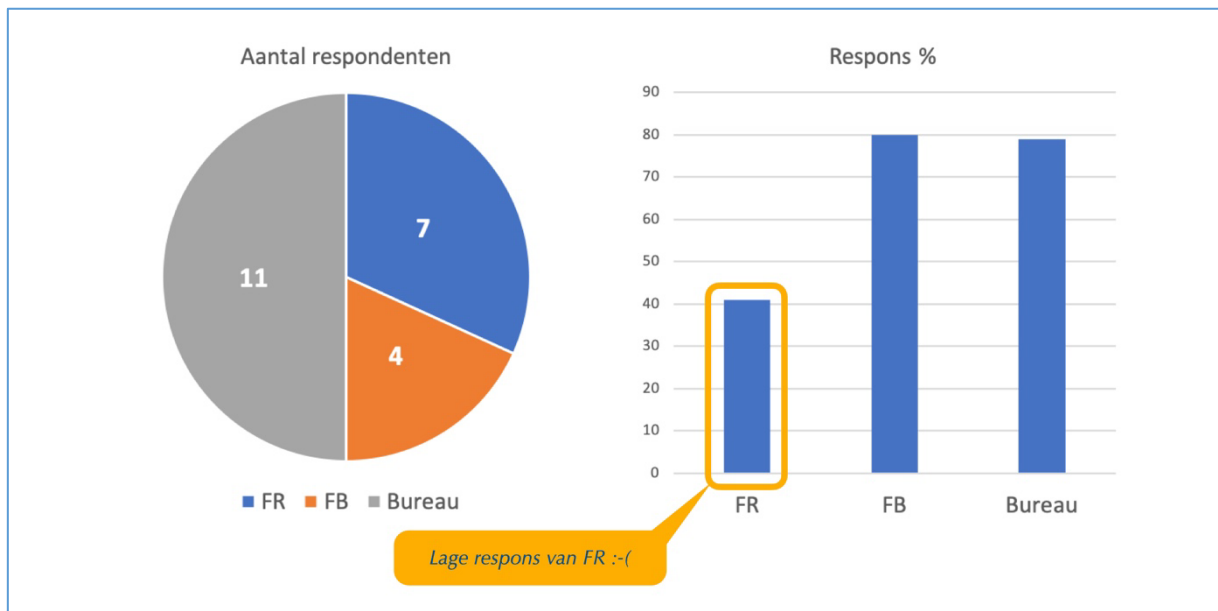
Dr. A.S. Seyed Gohrab
secretaris

Bijlage 2: Evaluatie commissies

EVALUATIE COMMISSIES FACULTEITSRAAD FGW

Resultaten online survey aug. 2021

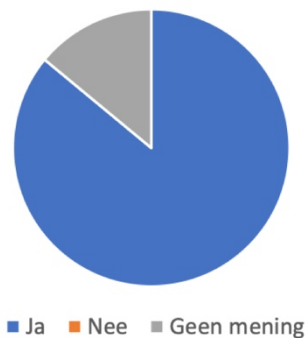
Jan Sleutels, 26 aug. 2021



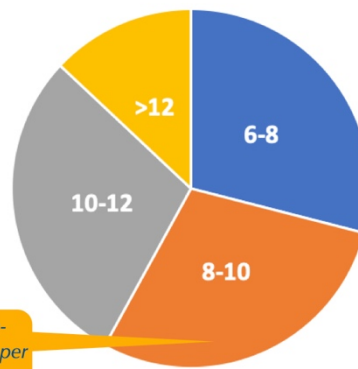
Op welke punten kan het werken met commissies volgens jou worden verbeterd?

- Vragen die in de commissie zijn gesteld en beantwoord worden soms opnieuw tijdens de overlegvergadering aan de orde gesteld, dat zou anders kunnen (de commissie informeert de raad bijv. in het vooroverleg) want het doel was juist dat er efficiënter vergaderd wordt. **Het is voor ondersteuners handig om tijdig te weten of ze aan moeten schuiven.** Soms wisselt de commissie van dag/tijd om bijeen te komen, een vast moment heeft de voorkeur. Het oorspronkelijke idee was om een hoofd uit te nodigen met evt. een ondersteuner bij een fysieke/digitale vergadering, maar **er worden soms ook schriftelijk vragen gesteld** vanuit de commissie - of dat mag/wenselijk is, daar zou vooraf duidelijkheid over moeten zijn
- Maak duidelijker welke agendapunten door de commissies behandeld worden**, met welk 'mandaat' vanuit de FR.
- Voor OBP kan de **vergaderstructuur duidelijk gecommuniceerd** worden, afgelopen jaar was het voor mij niet altijd duidelijk wanneer de FR commissie vergaderde en of ik opgeroepen/uitnodigd kon worden of dat ik vragen per mail zou ontvangen. Ook werden vragen zowel gericht aan de vice-decanen als het OBP. Er zouden **betere afspraken** gemaakt kunnen worden aan wie de vragen van de FR commissies gesteld worden.
- Planningstechnisch is het nu allemaal erg lastig en erg krap. Eigenlijk zouden we een **jaarplanning** moeten maken.
- Wat voor informatie verzamelt een commissie, hoe wordt dat gedeeld met de overige leden van de FR en welke vragen worden dan nog in de FR gesteld (zodat er geen **dubbelingen** in komen en **niet efficiënt** met ieders tijd omgegaan wordt)
- Kunnen de commissies **gemandateerd** worden om bepaalde dossiers op commissieniveau af te handelen? Nu voelt het soms als **dubbel werk** om iets zowel met de commissie als met voltallige FR te bespreken.
- Commissies kunnen **preadviezen** opstellen aan de raad naar aanleiding van hun intern overleg, waarin zij opnemen welke overwegingen ze hebben en welke informatie ze hebben ingewonnen bij ondersteunende diensten. Dat **voorkomt dat vragen** door commissie en raad **dubbel worden gesteld**.
- Vooraf goed met elkaar de **verwachtingen afstemmen** (FR en FB). FR intern ook goed afspraken maken: is er een woordvoerder voor een bepaald onderwerp, of mogen alle leden spreken? Dit kan afhangen van of het onderwerp ter discussie of besluitvorming ligt. Ik verbaas mij er regelmatig over dat medewerkers vinden dat zij namens de studenten moeten spreken... Of dat zij namens de studenten vragen stellen tijdens de overlegvergadering.
- Betere afbakening**, duidelijker koppelen van bepaalde dossiers aan bepaalde commissies en duidelijkere en formelere rol van de commissie in de (voorbereiding op) de vergaderingen. De **voorzitter van de FR** en van de vergadering dienen daarin een proactieve rol te vervullen.

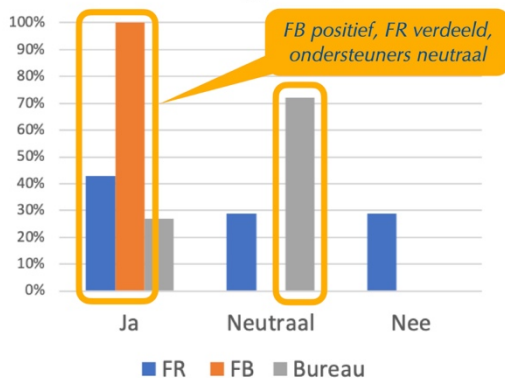
Voel je je als FR-lid voldoende geïnformeerd door de voorbespreking in commissies waarvan je zelf geen deel uitmaakte?



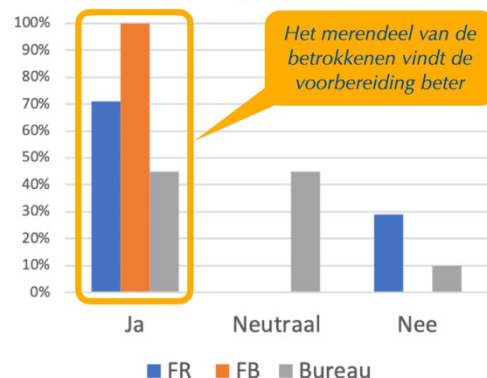
Hoeveel uren heb je als FR-lid in 2021 gemiddeld besteed aan één vergadercyclus?

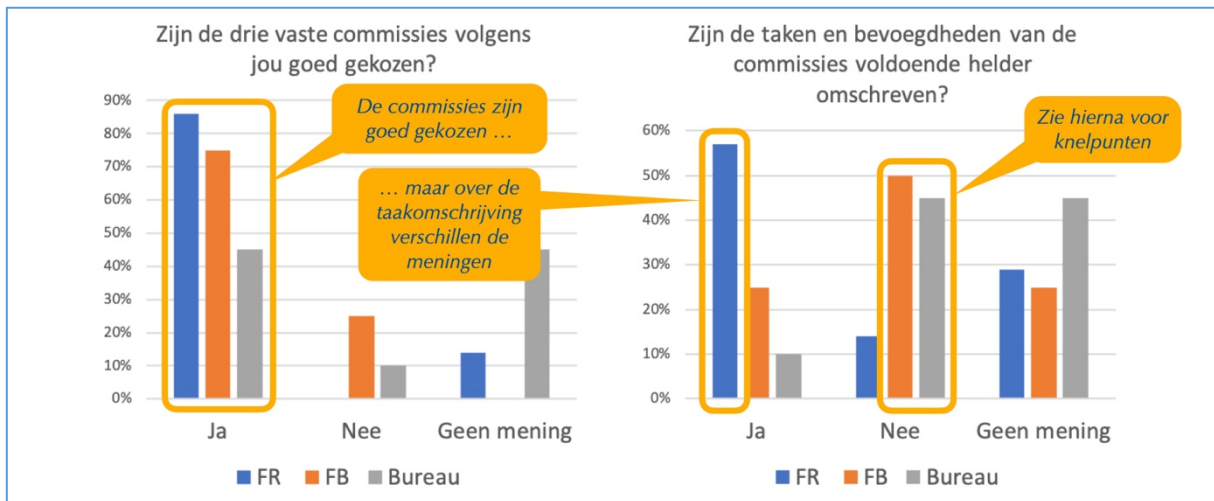


Heeft het werken met commissies volgens jou geleid tot versterking van de medezeggenschap?



Heeft het werken met commissies volgens jou geleid tot betere voorbereiding van besluiten?

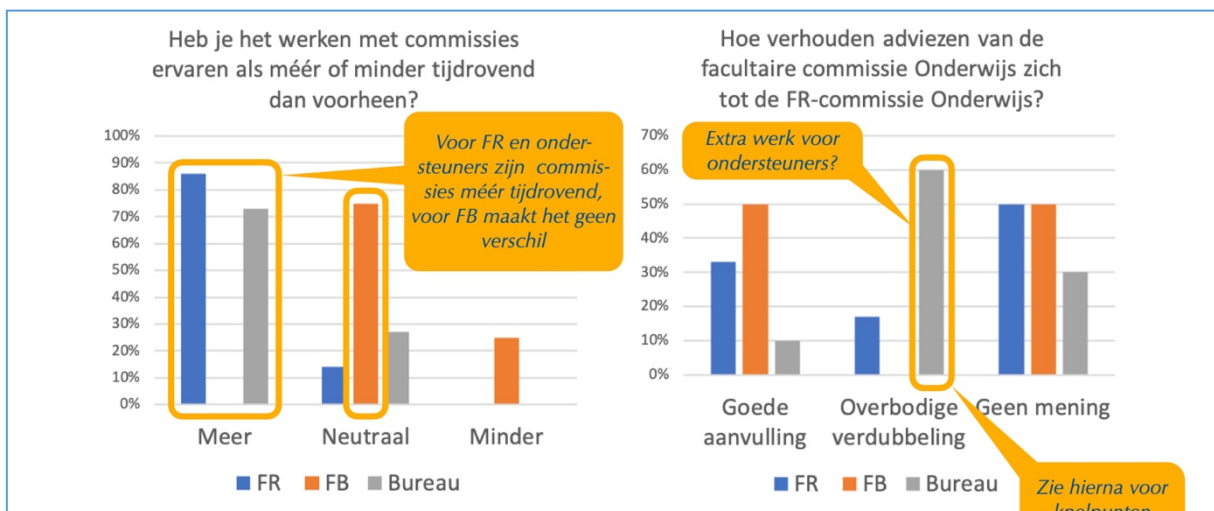




Je geeft aan dat de taken en bevoegdheden van de commissies niet goed zijn afgebakend. Wat zijn volgens jou de voornaamste knelpunten?

- In de beschrijving van de commissiestructuur staat wel wat de bevoegdheden en taken zijn, maar er is ook **veel niet benoemd** (daarover staan dan wel weer richtlijnen in het reglement van orde/faculteitsreglement) en dat geeft **ruimte voor verschillende interpretaties**. Op zich is het niet noodzakelijk dat alles dichtgetimmerd wordt, maar het is wel goed als FR en FB weten wat de verwachtingen zijn en hoe bepaalde processen lopen
- Voor mij is de relatie tussen taak en bevoegdheid van commissie t.o.v. raad als geheel tot nu toe niet zo duidelijk. M.n. blijft vaag **welke onderwerpen wel en niet** door een van de vaste commissies wordt behandeld (en waarom?) en op welke manier de FR nu van dat voorwerk gebruik maakt. Ook de rol van de commissies Onderwijs&Onderzoek vs. de rol van de Adviescommissie Onderwijs is moeilijk te doorgronden.
- Beter afbakenen: 1) **welke ondersteuners** de commissies mogen uitnodigen? mogen ze dat zelf bepalen of gaat dat via een FB lid? 2) **bevoegdheden van de commissie** in relatie tot de FR: brengt de commissie het FR standpunt in tijdens het overleg of bepaalt de gehele FR opnieuw het FR standpunt?
- Heeft een commissie überhaupt bevoegdheden? **Hoe wordt dat dan gedeeld met de overige FR leden?**

- Op zich zijn die wel goed afgebakend, maar de **rolopvatting van sommige FR leden** is niet helder/zuiver, waardoor het lijkt alsof taken en bevoegdheden niet goed zijn afgebakend. Voorbeeld: sommige FR leden willen graag beleid maken, maar dat is niet hun taak noch bevoegdheid. Evenmin is helder hoe de rol van de commissies zich verhoudt tot FR in de breedte. Ik zou verwachten dat eventuele 'meningsverschillen' tussen commissie en andere leden besproken zouden zijn tijdens het interne overleg en niet in het overleg met FB waar dan ook nog de Mare bij zit.
- Meer duidelijkheid over **wie vraagt wat aan wie**; de ondersteunende diensten zijn geen gesprekspartner van de FR; zij kunnen in de commissie zaken verduidelijken en uitleggen en dat geldt van beide kanten overigens (dus ook vanuit de FR), maar formeel stelt de FR vragen aan het FB, en antwoordt het FB op vragen, en dus niet de ondersteunende diensten. Dit moet mijns inziens scherper worden afgebakend. Een ondersteunende dienst kan geen agendapunt afhandelen, of rechtstreeks richting de commissie vragen van de FR beantwoorden.
- Er heerst verwarring over **de mate waarin commissies autonoom van de gehele Raad functioneren**. In de vergaderingen krijgt de commissie nog niet altijd de afgesproken spreektijd en kans om te introduceren wat de commissie besproken heeft;



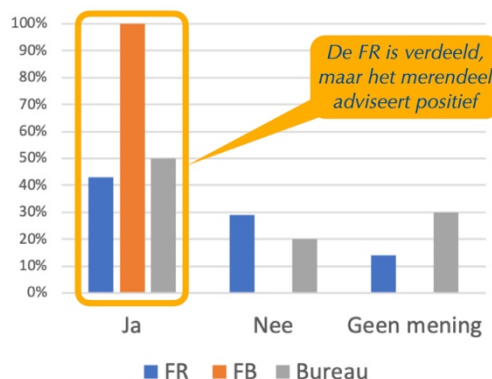
Je geeft aan dat de dubbele adviezen over onderwijs vaak overbodig zijn. Hoe zou dit volgens jou beter kunnen worden geregeld?

1. Overweeg de commissie Onderwijs af te schaffen. In de praktijk fungeert het als een soort **extra laag in de medezeggenschap** die in de praktijk **weinig toegevoegde waarde** heeft (waarmee ik overigens niet wil zeggen dat de commissieleden hun werk niet goed doen c.q. onzinnige adviezen verstrekken, maar de invloed ervan is in mijn ogen te gering).
2. De commissie onderwijs adviseert nu standaard over alle onderwijsgerelateerde zaken. Reflectie op wanneer advies van deze commissies gewenst/nodig is lijkt me zeer nuttig. Door te werken met de commissie Onderwijs en FR commissies is het **medezeggenschapstraject** m.i. **te lang** en neemt de **werkdruk** onder het WP en OBP dat betrokken is bij het opstellen van de stukken toe.
3. De universiteit kent reeds drie formele medezeggenschapslagen: opleidingscommissie, faculteitsraad en universiteitsraad. Een vierde laag is m.i. beslist **een laag te veel**. Geen extra inhoudelijke waarde, extra werkdruk en het **frustreert onnodig de planning/het tijdpad van medezeggenschap** en besluitvorming. Dat tijdpad is binnen FGW al veel langer dan bij sommige andere faculteiten.
4. Overwogen kan worden om de commissie onderwijs af te schaffen. Ten eerste omdat dat eigenlijk gebeurt in de subcommissie onderwijs en ten tweede omdat hierdoor de **werkdruk** verlaagd wordt en tot slot maakt afschaffing het **plannen** gemakkelijker.
5. Ik vraag me af wat de Commissie Onderwijs toevoegt aan onze medezeggenschapstructuur. Ik begrijp dat de CieO een functie heeft als 'opleidingscommissie' van het kerncurriculum, maar de overige advieswerkzaamheden lijken mij **overbodig**.
6. Vermijden **dubbel werk** tussen Vaste commissie voor het onderwijs en FR-commissie.

Heb je nog andere opmerkingen bij het werken met commissies?

1. Ik merk dat de **studentleden** er veel baat bij hebben, ze zijn beter geïnformeerd/aangehaakt en dat maakt het voor hun interessanter.
2. Dankzij de commissiestructuur worden de **stukken** voor de overlegvergadering naar mijn idee **beter gelezen, zeker door de studentgeleding**. Dat leidt tot een betere voorbereiding van de vergadering van de kant van de FR. Aandachtspunt is en blijft dat de FR een medezeggenschapsorgaan is en niet een louter controlerend orgaan.
3. Het is een noviteit, **geef het de tijd om in te slijten**.
4. Wellicht kunnen **schriftelijke vragen** vanuit de commissies, waar het FB op antwoord op geeft naar de gehele raad, helpen bij de controlerende taak en tegelijkertijd zorgen dat in de FB/FR vergadering hoofdzaken centraal staan (en er efficiënter vergaderd kan worden).
5. Op zich ben ik **voorstander** van werken met commissies: hierdoor worden **FR leden beter ingelicht** en hebben FR leden meer tijd om een weloverwogen standpunt te ontwikkelen.
6. Nu de raad komend jaar **drie vacante zetels** telt, zal het moeilijker zijn om leden voor de commissies te vinden.
7. Ik vind het erg goed dat de FR (en FB) dit experiment is aangegaan. Mijn verwachting is dat onderwerpen **diepgaander** besproken kunnen worden, zonder dat het meer tijd kost of inefficiënt wordt behandeld. Immers, tijdens de overlegvergadering kunnen dan de belangrijke dingen (op **hoofdpijnen**) worden besproken, zonder 20 mensen te moeten vermoeden met details.
8. Kan heel zinvol zijn, **als de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden duidelijk zijn vastgelegd**. Een commissie zou wel gesprekspartner van het FB kunnen zijn op bepaalde onderwerpen, maar niet van de ondersteunende dienst. Dat laatste is alleen voor afstemming, verdere verduidelijking enz.
9. Het nut van de commissies zit hem voor mij vooral heel erg in het **dieper kunnen ingaan op het onderwerp** van jou commissie. Je hebt lang niet altijd tijd om alles aandachtig te lezen, maar met commissie moet je je vooral focussen op bepaalde onderwerpen en kun je daar kritischer op zijn. De winst zit hem wat mij betreft niet in de tijd, want ik richt me op mijn onderwerpen, en de commissie vergadering, wat meer tijd kost, en haal die tijd in door minder uitgebreid de andere stukken te lezen.

Adviseer je de nieuwe raad om het werken met commissies voort te zetten?



Bijlage 3: Brief NRC 26 juni 2021

BRIEVEN

UNIVERSITEITEN

Geesteswetenschap is onmisbaar

De toestand van de geesteswetenschappen is zorgelijk. De financiering schiet tekort, waardoor de werkdruk onder docenten ondoenlijk wordt, de onderwijskwaliteit in gevaar komt en kleine opleidingen het loodje moeten leggen. Het meest recente rapport over de bekostiging van het hoger onderwijs, geschreven in opdracht van het ministerie van Onderwijs, signaleert een scheefgroei die al decennia in ontwikkeling is: de politieke focus op techniek en innovatie heeft geleid tot grote verschillen in de financiering en daarmee tot een valse tweedeling. De aanbevelingen van de commissie-Van Rijn - het voornemen is om ten koste van de sociale- en geesteswetenschappen nog meer middelen over te hevelen naar de bètafaculteiten - dreigen deze scheefgroei nog verder te versterken.

De huidige situatie doet geen recht aan de grote maatschappelijke en wetenschappelijke waarde van de geesteswetenschappen. Zonder professionals met verstand van context, cultuur en betekenis mist de samenleving een belangrijke dimensie om de uitdagingen van deze tijd het hoofd te bieden. Onze faculteiten leiden zulke professionals op: denkers, behouders en overdragers van erfgoed, experts op het gebied van talen en culturen, leraren van uw kinderen en kleinkinderen, vormgevers van de toekomstige samenleving. De problemen bij bijvoorbeeld de belastingdienst en de jeugdzorg benadrukken het grote belang van de menselijke maat in onze overheid en samenleving. De veerkracht van onze democratie hangt af van het vermogen om kritisch na te denken over maatschappelijke ontwikkelingen en deze in een bredere culturele context te kunnen plaatsen. Dat is precies wat in de geesteswetenschappen centraal staat. Wij doen een dringend beroep op politici en bestuurders om te erkennen hoe belangrijk de geesteswetenschappen zijn voor een gezonde samenleving. Neem, juist nu er plannen worden gemaakt om het onderwijs na de pandemie terug op niveau te krijgen, het initiatief om te zorgen voor een passende financiering en waardering van de geesteswetenschappen in het volledige onderwijsstelsel, voordat het te laat is. Namens faculteits- en studentenraden Geesteswetenschappen: **Clara Groth** student Internationale Betrekkingen (Rijksuniversiteit Groningen), **Sara Kemper** student Engelse Taal en Cultuur (Universiteit van Amsterdam), **Jan Sleutels** universitair hoofd-docent Filosofie (Universiteit Leiden).